

Versie: 27 maart 2022

N.V. Rotterdamsche Tramweg Maatschappij

© Allan Kleiweg

Groep Flakkee

> Onderaan deze pagina staan enkele **LINKEN** naar vervolgartikelen.

- 30 april 1900   Opening veerdienst Numansdorp – Ooltgensplaat
  - 1 mei 1909   Opening veerdienst Hellevoetsluis – Middelharnis Haven
  - 1 mei 1909   Opening stoomtramlijn Ooltgensplaat – Middelharnis
  - 1 mei 1909   Opening stoomtramlijn Middelharnis – Ouddorp
  - 1931   RTM verzoekt toestemming opheffing tramdiensten Flakkee
  - 8 mei 1957   Opheffing tramlijn Ooltgensplaat – Ouddorp
  - 20 juli 1964   Openstelling Haringvlietbruggen (Hellegatsplein) door min. Jan van Aartsen
  - 21 juli 1964   Opheffing veerdienst Den Bommel – Numansdorp (Rederij Van der Schuyt)
  - 1 oktober 1964   Opheffing veerdienst Numansdorp – Ooltgensplaat
  - 1 april 1965   Openstelling Grevelingendam door minister Jan van Aartsen
  - 25 september 1965   Opheffing veerdienst Den Bommel – Dintelsas (Rederij Van der Schuyt)
  - 14 augustus 1971   Opheffing veerdienst Hellevoetsluis – Middelharnis Haven
  - 15 november 1971   Openstelling Haringvlietdam door koningin Juliana
-
- Route 1: Ooltgensplaat – Middelharnis
  - Route 2: Middelharnis – Ouddorp
  - Route 3: Middelharnis – Middelharnis-Haven

21 Januari.
Rotterdam, 10.30 ure. — De directie der Rott. Tramwegmpij. in de wachtkamer 2e klasse van het station aan de **Rosestraat** te Rotterdam (Feijenoord): het maken van verschillende tongbewegingen, puntstukken en wissels (74 tongbewegingen, 74 wissels voor veldspoor; twee tongbewegingen en twee puntstukken voor straatspoor) volgens bestek no. 16 Complex Flakkee.

Aanbesteding wissels e.d., 1905 .

Sinds 1986, toen de verhuizing van het RTM-museum van Hellevoetsluis naar Ouddorp aanving, hebben de Flakkeeërs de RTM definitief in hun hart gesloten. Maar in de daaraan voorafgaande zeventig jaar had Flakkee meer een zeer onstuimige haat-liefdeverhouding met de RTM. Uit de krantenberichten blijkt dat de veerboten niet goed genoeg werden bevonden, ook kort voordat in 1957 een nieuwe veerboot (de ms Haringvliet) in de vaart zou komen. Dat men ooit bij drukte in de tram vanuit Ouddorp moest staan, haalde de krant. Men wilde van de oude tram af, een brug over het Haringvliet en een moderne busverbinding. En toen kwam de Watersnoodramp, de Deltawerken en veranderde alles.

Hoe hardvochtig men ook publiekelijk de RTM afbrandde, diep in het hart was men ook blij met de diensten van het RTM-bedrijf. Zelfs bij zeer slechte weersomstandigheden bleef (meestal) het veer varen, en de tram rijden. Flakkee was dankbaar, maar vond het (tot 1986) moeilijk om dat te uiten. De hier verzamelde tijdschriftartikelen die zijn toegevoegd geven eerlijk (en soms pijnlijk) beeld van de complexe relatie tussen Flakkeeërs en de RTM.

Na 22 jaar wilde de RTM in 1931 haar tramdiensten op Flakkee staken, en verzocht de minister ontheffing van haar vervoerverplichtingen. De ontevredenheid over de RTM op Flakkee was jarenlang onbarmhartig en buitenproportioneel. Maar toen de RTM-directie aankondigde voornemens te zijn de tramlijn op Flakkee te staken, werd de sluimerende onvrede verder aangewakkerd, maar wel in de tegenovergestelde richting; Flakkeeërs konden hun tram niet missen en vochten tot in Den Haag voor het behoud ervan !

Het Christelijke streekblad op Gereformeerde grondslag voor de Zuid-Hollandse en Zeeuwse Eilanden, 'Onze Eilanden', ontwikkelde zich na 1917 tot een vurige criticaster van de RTM. Redacteur J.J.L. van Zijlen (familie van de latere RTM-directeur ?) schreef meerdere vileine teksten, mobiliseerde ontevredenen en suggereerde dat anderen beter vervoer zouden bieden dan de RTM. Wie de bijgevoegde tijdschriftartikelen leest, kan zich een beeld vormen van de innerlijke conflicten binnen de Flakkeese gemeenschap, de complexe relatie met de RTM en de slachtofferrol die men ervoer ten opzichte van de grote boze buitenwereld, bestaande uit de provincie Zeeland, de machtige stad Rotterdam, de Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland en de rijksoverheid. De provincie Zuid-Holland bleef echter de RTM en haar beleid steunen.

Ook wordt duidelijk dat er op het eiland kennelijk ook bedelaars rondzwierven. Eén voetnoot mag niet onvermeld blijven: Na de uiteindelijke opheffing van de tramdiensten in 1957, vond tot 1961 beperkt goederenvervoer per tram plaats tussen Middelharnis en Middelharnis-Haven. Daarna viel het doek definitief. Tot ... in 1986 de RTM-tram glorieus terugkeerde en uitgerekend het eiland Goeree-Overflakkee het RTM-museum huisvesting ging verlenen.

Tijdschriftartikel: Tegen de Vlektyphus.

De gezondheidscommissie te Middelharnis zond aan de directie der Rotterdamsche tramwegmaatschappij een schrijven van de volgende inhoud:

“In verband met het voorkomen van gevallen van vlektyphus in uwe en andere gemeenten komen wij tot u met het volgende: Het behoeft geen betoog, dat aan het tegengaan van de verbreiding der ziekte het bevorderlijk kan zijn het zooveel mogelijk reinhouden der personenrijtuigen van uw tram. Wij vertrouwen, dat u wel in deze richting werkzaam zult

doen zijn; niettemin meenen wij deze aangelegenheid in uwe welwillende aandacht te mogen aanbevelen.

Voorts komt het ons zeer wenschelijk voor dat bedelaars en dergelijke personen, die gevaarlijk geacht kunnen worden voor overbrenging der besmetting en die zich zonder noodzaak voor het vertrek der tram ophouden in wachtruimtes en rijtuigen worden geweerd. Wij geven u beleefd in overweging daartoe te willen medewerken.

De Gezondheidscommissie zond van dit schrijven afschrift aan dergelijke commissiën te Brielle, Oud-Beijerland en Barendrecht, met verzoek zich in gelijken geest tot de tramdirectie uit te spreken. De commissie te Middelharnis ontving van de directie het volgende antwoord:

“Wij hebben de eer u goede ontvangst te berichten van uw schrijven dd. 26 Februari jl. no. 10, naar aanleiding waarvan wij u mededeelen dat wij gaarne zoo mogelijk onze medewerking zullen verleenen tot het tegengaan en de verbreiding van de gevreesde ziekte. Wij gaven ons personeel opdracht streng de hand te houden aan de reeds bestaande instructie betreffende het weren van bedelaars uit de treinen.”

- / -

R.T.M. rijdt naar Nieuwe Tonge

Het tijdens de inundatie opgebroken traject van de trambaan naar Nieuwe Tonge is vrijwel hersteld. In het belang van scholieren en werklieden rijdt er des morgens en des avonds een trein van Middelharnis v.v. Aan het traject Middelharnis—Achthuizen wordt hard gewerkt. Men hoopt ook dit spoedig te kunnen berijden.

RTM-station Middelharnis-Dorp, met tram.

*Motorwagen 66 en loc 36 met trams te Middelharnis-Haven,
7 april 1950 .*

Bronnen:

- Bron knipsel 'Aanbesteding wissels': Delpher, dagblad 'Rotterdamsch Nieuwsblad' van dinsdag 11 januari 1905, bladzijde 9. Auteur onbekend. Link naar originele publicatie: <https://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010213540:mpeg21:p009> .
- Bron artikel 'Tegen de vlektyphus': Krantenbank Zeeland, dagblad 'Maas- en Scheldebode' van zaterdag 15 maart 1919, bladzijde 4. Auteur onbekend. Link naar originele publicatie: <https://krantenbankzeeland.nl/issue/mas/1919-03-15/edition/null/page/4> .
- Bron knipsel 'Nieuwe Tonge': Gemeentearchief Schiedam, Krantenkijker, Bericht in dagblad 'Het Rotterdams Parool' / 'De Schiedammer' van vrijdag 8 februari 1946, bladzijde 2 . Auteur onbekend. Link naar originele publicatie: <https://schiedam.courant.nu/issue/SP/1946-02-08/edition/0/page/2>
- Afbeelding 55ax.1: Middelharnis-Dorp, prentbriefkaart - Fotograaf onbekend, Coll. G. van Slooten.
- Afbeelding 55ax.2: Middelharnis-Haven - Fotograaf onbekend. Coll. Adrie van Hulst. Bron: www.seniorennet.be .